

Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi
Dergisi

The Journal of International Social
Studies Education

(Uluslararası Hakemli Dergi/International Peer-Reviewed
Journal)

<https://dergipark.org.tr/en/pub/tissejournal> ISSN: 2757-5748

<http://www.sosbilder.org>

Political Literacy Levels Of Prospective Social Studies Teachers*

 Güler Cender, Science Specialist, Corresponding Author
Kırşehir Ahi Evran University, Türkiye
cenderguler@hotmail.com
Orcid ID: 0000-0002-0305-3437

Article Type: Research Article
Received Date: 26.10.2023
Accepted Date: 29.12.2023
Published Date: 31.12.2023

Plagiarism: This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software

Citation: Cender, G. (2023). Political literacy levels of prospective social studies teachers. *Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Dergisi (The Journal of International Social Studies Education)*, 5(1), 1-16.

*This study was presented as an oral presentation at the "11th International Symposium on Social Studies Education (USBES)" held at Fırat University on October 23-25, 2023.

Abstract

Individuals have been both physically and socially shaped by the universe they inhabit, spanning from the past to the present. The literacy practices of individuals have exhibited diversity throughout this timeline. With the evolution of today's technology, individuals have reached the pinnacle of their literacy activities. Literacy has transformed into a multifaceted realm, shedding its monotonous nature and embracing various dimensions, including political literacy. A politically literate individual possesses political knowledge, actively engages in political processes, assumes social responsibilities, functions as an active citizen, and internalizes fundamental skills. Politically literate individuals exhibit a heightened awareness and conscious development of their political understanding compared to others. The primary objective of this study is to assess the political literacy perceptions of pre-service social studies teachers. Additionally, the study aims to gather information about their understanding of the concept of political literacy, its significance, its integration into the curriculum, their awareness of civic duties and responsibilities, and their interest in political issues.

Keywords: Perception, prospective teacher, political literacy, social studies

Extended Summary

Introduction

It is known that the social studies course is important for individuals to learn political information, to be aware of political processes and to play an active role in this process, to grasp the importance of rights and responsibilities, and to be active citizens. In this direction, social studies course is important in terms of preparing individuals for social life. It is seen that political literacy skills education is also included in the specific objectives of the social studies course. In this context, topics such as state, government, laws, values, citizenship, change continuity, critical thinking, participation, etc. are included (MoNE, 2018). With the special objectives of the social studies course, it is aimed to raise comprehensive, conscious, and responsible individuals with characteristics such as understanding political issues, looking at political issues from a critical perspective, being an active citizen, having responsible citizen characteristics, and gaining political attitudes.

When the literature is examined, it is seen that the majority of the studies on political literacy are studies conducted on pre-service teachers, primary and secondary school students, as literacy skills and within the scope of curricula. The aim of this study is to examine the political literacy perceptions of pre-service social studies teachers in line with various variables.

Methods

The survey model, which is among quantitative research methods, was used in the study.

Sample

Purposive sampling method was used to determine the sample group for the political literacy perceptions of pre-service social studies teachers. With the purposive sampling method, a total of 360 pre-service social studies teachers (234 female and 126 male) were reached throughout Turkey. The scale was administered to pre-service social studies teachers online via Google Form by sharing the link of the scale. Before the scale was applied, the pre-service social studies teachers were given necessary explanations about the research and the purpose of the scale was stated. The scale was applied in line with the principle of volunteerism. In line with the ethics of the research, the names of the prospective social studies teachers were not requested.

Data Collection Tool

The "Political Literacy Scale" developed by Köksal and Erol (2021) was used as a data collection tool in the study. The political literacy scale is a five-point Likert scale consisting of 24 items, which were prepared as "strongly disagree", "disagree", "agree", "disagree", "agree", "strongly agree", respectively. The scale was applied to 360 pre-service social studies teachers across Turkey online via Google Form.

Data Analysis

The data obtained as a result of the scale applied online to 360 pre-service social studies teachers across Turkey were analyzed within the scope of the general purpose of the study using SPSS 20 package program. In the analysis of the data collected by the researcher, descriptive data analysis (percentage-frequency tables, arithmetic mean, standard deviation), pairwise correlation, Mann-Whitney U test were analyzed and the findings and results obtained from these analyzes were evaluated.

Results

The level of interest in politics of the pre-service social studies teachers participating in the study was concluded as "very interested" in male participants, while it was concluded as "moderately interested" in female participants. As a result of the analysis, it was determined that male participants had a higher level of political literacy than female participants. The result that male participants have a high level of interest in politics overlaps with the literature.

As a result of the descriptive data on the items of the political literacy scale, it was determined that the item with the highest mean scores of pre-service social studies teachers was "I know that sovereignty is unconditionally the nation" and "I am aware that there should be freedom of thought in democratic societies". The fact that these two items have high averages among the items of the political literacy scale shows that pre-service social studies teachers are aware that the concept of sovereignty belongs to the nation and that there should be freedom of thought in a democratic society. In addition, the item and its sub-dimension with the lowest mean scores of pre-service social studies teachers: Political Interest Dimension ($\bar{X}= 3,13$) "Talking about political issues makes me happy" and Political Participation Dimension ($\bar{X}= 3,14$) "I would like to contribute to political campaigns".

Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi
Dergisi

The Journal of International Social
Studies Education

(Uluslararası Hakemli Dergi/International Peer-Reviewed
Journal)

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tissejournal>

ISSN: 2757-5748

<http://www.sosbilder.org>

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Politik Okuryazarlık Düzeyleri

Bireyler, geçmişten bugüne var olduğu, yaşamını sürdürdüğü evreni, fiziksel ve sosyal olarak hem etkilemiş hem de ondan etkilenmiştir. Geçmişten bugüne bireylerin okuma yazma eylemleri çeşitlilik göstermektedir. Bireyler okuma yazma eylemlerini geçmişten günümüz teknolojisinin gelişimi ve değişimi ile birlikte zirve noktasına ulaştırmıştır. Okuryazarlık artık tekdüzelikten çıkmış ve çeşitli boyutları da kapsayan geniş bir boyut kazanmıştır. Politik okuryazarlık bu boyutlar arasında yer almaktadır. Politik okuryazarlık bilincine sahip olan bir birey; politik bilgiye sahip olan, siyasal süreçlere etkin katılım sağlayan, sosyal sorumluluklar alabilen, aktif vatandaş olarak faaliyet gösteren vb. temel becerileri içselleştirebilir. Politik okuryazar bireyler kendilerini politik yönden diğer bireylere göre daha bilinçli bir şekilde geliştirmektedirler. Bu çalışmanın amacı; sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık algılarının tespit etmektir. Ayrıca sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, politik okuryazarlık kavram bilgisini, politik okuryazarlık kavramının önemini, öğretim programında politik okuryazarlık, vatandaş olarak görev ve sorumluluklarının farkındalık düzeyleri, politik konulara ilgileri hakkında bilgi sahibi olmaktır. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, sosyal bilgiler öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini amaçlı örneklem türlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenen 360 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama aşamasında, Köksal ve Erol (2021) tarafından geliştirilen “Politik Okuryazarlık Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla yüksek politik okuryazarlık düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Algı, öğretmen adayı, politik okuryazarlık, sosyal bilgiler.

Giriş

İlkçağlardan bugüne insanoğlu yaşamını sürdürdüğü sosyal çevresini pek çok yönden geliştirmiş ve etkilemiştir. Sürekli değişim içerisinde olan insanoğlu kendine ait bir kültür ve medeniyet oluşturma çabası halinde yaşamını sürdürmüştür. Milattan önce 3500 yılında Mezopotamya’da dönemin şartları doğrultusunda geliştirilen “kil tablet” o şartların en modern okuma yazma aracı olarak tarih sahnesine çıkmıştır (Çakmak, 2013, s.2). Okuma yazma süreci kil tabletler ile başlayıp günümüzün teknolojik gelişmeleri ile birlikte teknolojik bir boyut kazanmıştır.

Okuryazarlık kavramının çeşitli tanımları yapılmıştır. Bu konuda çeşitli tanımlamalar yapılmasının nedeni, bireylerin ihtiyaçlarının çeşitlenmesi ve değişen yaşam koşulları olarak karşımıza çıkmaktadır. Okuryazarlığın başlama zamanı, bireylerin genellikle yazılı işaretleri en basit hali ile

okuma, yazma ve onları anlamaya başladığı zamandır. UNESCO 1951 yılında yaptığı toplantıda okuryazarlığı, gündelik hayatında karşılaştığı kısa ve basit bir cümleyi anlamlandırarak onu okuyup yazabilme yeteneği olarak tanımlamıştır (Güneş, 1994). Kısaca, “Okuryazarlık” okuryazar olma durumu olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2021). Okuryazarlık, toplum tarafından iletişimsel simgelere bir anlam verebilme yeteneğidir. Okuryazarlık durağan bir yapıda değil aksine çağın şartları ve ihtiyaçları doğrultusunda sürekli değişen ve gelişen bir yapıdadır (Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2010:284). Teknolojinin gelişimi ve değişen yaşam şartları ile artık geleneksel okuryazarlık anlamının yanı sıra değişik alanlarda da okuryazarlık kavramı ile karşılaşmaktayız. Okuryazarlık kelimesinin önüne eklenmiş olan sığata göre yeniden tanımlanarak yeni bir boyut kazanmaktadır. Örneğin; teknoloji ile ilgili okumalardan söz edildiği zaman bilgisayar okuryazarlığı, politikaya dair okumalardan söz edildiğinde politik okuryazarlık, kültürel konularda okumalardan söz edildiğinde ise kültür okuryazarlığı tanımlayabiliriz (Kuş, 2013, s.208). Karşılaştığımız yeni okuryazarlıklar arasında; tarih okuryazarlığı, finans okuryazarlığı, politik okuryazarlık, kültür okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, coğrafya okuryazarlığı, hukuk okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, eleştirel okuryazarlık, dijital okuryazarlık, matematik okuryazarlığı, çevre okuryazarlığı, bilim okuryazarlığı vb. yer almaktadır.

Okuryazarlık türlerinden arasında yer alan politik okuryazarlık kavramının çeşitli tanımlamaları yapılmıştır. Yapılan bu tanımlamalardan bazıları şu şekildedir; politik okuryazarlık, bireyin politik bilgi bakımından yeterli bilgiye sahip olmasıdır (Krosnick, 1990). Politik okuryazar olana bir birey, hem bilgi bakımından hem de etkili ve sorumlu bir şekilde politikayla yakından ilgilenme açısından etkin bir katılımcıdır (Lockyer ve Crick, 2003). Politik okuryazarlık kavramı vatandaşlık eğitiminin içerisinde yer alan bir aşama olarak görmekte mümkündür. Bu doğrultuda politik okuryazarlık kapsamında yer alması gereken özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz: Genç bireylere yürürlükte bulunan ulusal anayasaları öğretmek, kültürel ve tarihi mirasların tanıtımı için istekli olma, insan hakları konusunda bilinçli olmak, siyasal, sosyal ve sivil kurumları tanımak, genç bireylerin sahip oldukları hak ve sorumluluklarının bilincinde olması vb. Yapılan tanımlamalar doğrultusunda özetle politik okuryazarlık kavramı politikayla ilgili, politik konularda bilgili ve bilinçli olma olgusu olarak karşımıza çıkmaktadır (Eurydice, 2012). Ancak Fyfe (2007)’e bu durumun sadece politik okuryazarlık bilincine sahip olmak ve hükümet politikaları ile yakından ilgilenmek olarak bakmamak gerektiğini ifade etmiştir. Fyfe (2007) politik okuryazar olan bir bireyde ayrıca politik okuryazarlık becerisi ve değerinin de olması gerektiğini belirtmiştir. Bu beceriler ile bireyler aktif bir şekilde toplumsal hayata katılmayı, onun bir parçası olmasını gerektirmektedir. Aksi durumda ise bireyler toplumsal katılım gerçekleştiremezler ve onlardan bu becerilerinin gelişmesini bekleyemeyiz. Kısacası politik okuryazar bir birey yaşamış olduğu toplumla ilgili konularda aktif birer katılımcıdır (Kuş, 2013, s.208). Politik okuryazar bir bireyde genel anlamda, politik konularda bilinçli olması, politik katılımında aktif rol oynaması, toplumsal yaşama bilinçli bir şekilde katılım sağlaması, olaylara eleştirel bir boyutla bakabilmesi, almış olduğu kararları kurallarına uygun ve özgürce alabilmesi bireyin sahip olduğu politik bilinci göstermektedir.

Bireylerin politik okuryazarlık becerilerinin gelişiminde ilk sırada aile yer almaktadır. Politik okuryazarlık bilincinin ilk aşılandığı yer bireyin küçük yaşlarda içerisinde yer aldığı aile ve ona rol model olan ebeveynleri, onların davranışları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireyin toplumsal yaşamı ve eğitim hayatı da politik okuryazarlık becerisinin gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Bireylerin eğitim hayatında, toplumsal yaşamda aktif ve bilinçli olabilmesi için temel politik bilince sahip, duyarlı, katılım sağlayabilen olabilmesi eğitim hayatında sosyal bilgiler dersi kapsamında aldığı eğitim ile sağlanmaktadır. Sosyal bilgiler dersi kapsamında hak ve sorumluluklarının bilincinde, etkin vatandaş,

politik konularda bilinçli, eleştirel bakış açısı gelişmiş bireyler yetiştirilmek amaçlanmaktadır. Sosyal bilgiler dersinin içerik olarak hak ve sorumluluklar, yönetim, yönetim biçimleri, insan hakları, hoşgörü, özgürlük, adalet, etkili vatandaş, sivil toplum örgütleri vb. konuları kapsıyor olması politik okuryazarlık için önem arz etmektedir. Sosyal bilgiler dersinin disiplinler arası yapısı dolayısıyla politika konularına diğer disiplinlerle ilişkili bir şekilde yer vermektedir.

2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programında yaşanan gelişmeler doğrultusunda, 2017 yılında bir düzenleme gerçekleştirilmiştir. Yeni program 2018 yılında uygulamaya geçmiştir. Yeni sosyal bilgiler dersi öğretim programında daha önce yer alan “Güç yönetim toplum ve gruplar, kurumlar ve sosyal örgütler” öğrenme alanına yer verilmezken, 2018 programında ilk kez “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanı programa eklenmiştir. Etkin vatandaşlık öğrenme alanı ile amaçlanan, öğrencilerin demokratik aktif vatandaş özelliklerine sahip olmasıdır. Etkin vatandaşlık öğrenme alanı hukuk, siyaset bilimi ve sosyoloji disiplinlerini kapsamaktadır. Etkin vatandaşlık içerik olarak gruplar, kurumlar ve sosyal örgütlerin oluşumu, bunların kontrol mekanizmaları, kültüre ve bireye olan etkileri, oluşumlarını nasıl sürdürdükleri, değişikliklerin neler olduğu yer almaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] 2018).

2018 yılında güncellenen sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) kapsamında, bireylerin yetkinlikler ile bütünleşmiş beceri, bilgi ve davranışlara sahip karakterde yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bireylerin ulusal ve uluslararası düzeyde kişisel, akademik, sosyal ve iş hayatında ihtiyaç duyacakları sekiz beceri belirlenmiştir. Bu sekiz beceri arasında yer alan politik okuryazarlık becerisine açıkça yer verilmiştir. TYÇ’de yer alan politik okuryazarlık şu şekilde ifade edilmiştir:

“Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır”

Sosyal bilgiler dersi ile bireyler politik bilgileri öğrenmesi, politik süreçler hakkında bilinçlenmesi ve bu süreçte aktif rol oynaması, hak ve sorumlulukların önemini kavraması, etkin vatandaş olması açısından önemli olduğu bilinmektedir. Bu doğrultuda sosyal bilgiler dersi ile bireyleri toplumsal hayata hazırlama açısından önem arz etmektedir. Sosyal bilgiler dersi özel amaçlarında politik okuryazarlık becerisi eğitime de yer verildiği görülmektedir. Bu kapsamda, devlet, hükümet, yasalar, değerler, vatandaşlık, değişim süreklilik, eleştirel düşünme, katılım vb. konulara yer verilmektedir (MEB, 2018). Sosyal bilgiler dersi özel amaçları ile siyasi konuları anlama, siyasi konulara eleştirel bakış açısı ile bakma, etkin vatandaş olma, sorumlu vatandaş özelliklerine sahip olma, siyasi tutum kazanma gibi özelliklere sahip kapsamlı, bilinçli, beceri sahibi bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır.

Literatür incelendiğinde; politik okuryazarlık ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunluğunun öğretmen adayları, ilkökul ve ortaokul öğrencileri, okuryazarlık becerisi olarak ve öğretim programları kapsamında yapılan çalışmalar olduğu görülmektedir. Bu kapsam doğrultusunda yurt içi literatür incelendiğinde; sosyal bilgiler öğretmen adayları ile politik okuryazarlık hakkında yapılmış çalışmalar: (Akhan, 2013; Kaya, 2013; Kuş, 2013; Faiz, 2016; Tarhan, 2015; Faiz ve Dönmez, 2019; Demir, 2019), ilkökul ve ortaokul öğrencileri ile yapılan çalışmalar: (Tarhan, 2015; İnan, 2021; İnan ve Tarhan, 2017; Yavuz ve Ay, 2016; Şan vd., 2020; Çelik, 2021), politik okuryazarlık becerisi olarak yapılan çalışmalar: (Dağ ve Koçer, 2019; Güneş, 2019; Canbaba, 2020; Mete, 2020), politik okuryazarlığın öğretim programları kapsamında ele alındığı çalışmalar: (Kara ve Tangülü, 2017; Görmez, 2018; Çelik ve

Kamış, 2019; Tural ve Duman, 2019; Altay, 2020), kitap bölümü olarak yapılan çalışmalar: (Kuş, 2013; Kuş, 2019; İnan, 2021; İnan ve Tarhan, 2018). Yurt dışında yapılan çalışmalar: (Yarnall, 2002; Heron ve McManus, 2003; Maitles ve Deuchar, 2004; Ovais, 2007; Pallares, 2009; Davies vd., 2013; Badlan, 2016; Lailiyah vd., 2018). Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık algılarını çeşitli değişkenler doğrultusunda incelenmesidir.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseni, katılımcılar, veri toplama aracı, veri toplama süreci ve veri analiz süreci ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, araştırmacının incelediği bir insan topluluğu veya bir örnek topluluğa, söz konusu topluluğun özelliklerini, düşüncelerini, davranışlarını ve tavırlarını belirlemek, üzere anket uyguladığı nicel bir araştırma modelidir (Creswell, 2012, s.376). Tarama modeli, zamanla değişiklikler yaşanması doğrultusunda ya da belirlenmiş zaman içerisindeki değişikliklerin nedenini belirlemek amacıyla kullanılmaktadır (Christensen, Johnson ve Turner, 2015, s.368). Bu bağlamda araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık düzeyleri var olduğu şekliyle betimlenmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık algılarına ilişkin örneklem grubu belirlenirken amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örneklem, derinlemesine bir araştırma yapabilmek için araştırmanın amacı doğrultusunda bilgi bakımından zengin durumların belirlenmesidir (Patton, 2014, s. 236). Amaçlı örneklem yöntemi ile Türkiye genelinde 234' ü kadın 126' sı erkek toplam 360 sosyal bilgiler öğretmeni adaylarına ulaşılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına Google Form aracılığı ile online olarak ölçeğin linki paylaşılarak uygulanmıştır. Ölçek uygulanmadan önce sosyal bilgiler öğretmeni adaylarına araştırma hakkında gerekli açıklamalar yapılmıştır ve ölçeğin hangi amaçla kullanılacağı belirtilmiştir. Ölçek gönüllülük ilkesi doğrultusunda uygulanmıştır. Araştırmanın etiği doğrultusunda sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının isimleri istenmemiştir. Örneklem grubundaki katılımcılara ait demografik özellikler tablo 1' de gösterilmiştir.

Tablo 1. Örneklem grubundaki katılımcılara ait demografik bilgiler

Kişisel Bilgiler			Kişisel Bilgiler		
	f	%		f	%
Cinsiyet			Yaşadığı Yer		
Kadın	234	65	İl	224	62
Erkek	126	35	İlçe	90	25
			Köy	46	13
Aylık Toplam Gelir			Okuduğu Kitap Sayısı		
0-8000 TL	87	24	Hiç Okumam	54	15
8001-12000 TL	74	21	1 kitap	143	40
12001-16000 TL	72	20	2 kitap	85	24
16001-20000 TL	46	13	3 kitap	38	11
20001 TL ve üzeri	81	23	4 ve fazla	40	11
Sivil Toplum Kuruluşuna Üyelik					
Evet	68	19			
Hayır	292	81			
Anne Eğitimi			Baba Eğitimi		
Okur yazar değil	47	13	Okur yazar değil	20	6
İlkokul	184	51	İlkokul	135	38
Orta okul	42	12	Orta okul	73	20
Lise	52	14	Lise	79	22
Üniversite	34	9	Üniversite	50	14
Lisans üstü	1	3	Lisans üstü	3	8
Toplam	360	100	Toplam	360	100

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Köksal ve Erol (2021) tarafından geliştirilen “*Politik Okuryazarlık Ölçeği*” kullanılmıştır. Politik okuryazarlık ölçeği beşli likert yapıda sırasıyla “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “katılmakla katılmama arasındayım”, “katılıyorum”, “kesinlikle katılıyorum”, şeklinde hazırlanmış ve 24 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçek Türkiye genelinde 360 sosyal bilgiler öğretmen adaylarına Google Form aracılığı ile online olarak uygulanmıştır. Ölçek 2023 Temmuz- Ağustos aylarında katılımcılara gönüllülük ilkesi doğrultusunda uygulanmıştır. Politik okuryazarlık ölçeğinde yer alan boyutlar ve madde sayıları tablo 2’ de gösterilmiştir.

Tablo 2. Politik okuryazarlık ölçek boyutu ve madde sayısı

Alt boyutlar	Madde Sayısı
Politik Uzmanlık	8
Politik Bilgi	5
Politik Farkındalık	5
Politik İlgi	3
Politik Katılım	3

Araştırmada ayrıca sosyal bilgiler öğretmen adaylarına kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Kişisel bilgi formu kapsamında; demografik bilgilere, anne ve baba eğitim durumu, aylık toplam gelir, bir ayda okuduğu kitap sayısı, aktif olarak herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üyelik, politikaya ilgileri ve ulusal ve uluslararası politik konuları tartışma durumları hakkında bilgiler yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Türkiye genelinde 360 sosyal bilgiler öğretmen adaylarına online olarak uygulanan ölçek sonucunda elde edilen veriler SPSS 20 paket programı kullanılarak araştırmanın genel amacı kapsamında analiz edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık düzeylerinin

ölçülmesi amacı kapsamında bu verileri yorumlamak için kıstas olarak 1.00 - 1.79 “Kesinlikle Katılmıyorum”, 1.80 - 2.59 “Katılmıyorum”, 2.60 - 3.39”, “Katılmakla Katılmama Arasındayım”, 3.40 - 4.19 “Katılıyorum”, 4.20 - 5.00 “Kesinlikle Katılıyorum” aralıkları kullanılmıştır. Katılımcılardan gelen ölçme aracı incelenmiş, hazırlanan yönergeye uygunluk düzeyleri tek tek kontrol edilmiştir. Bu formların sayısal olarak bilgisayara aktarılması aşamasında Microsoft Excel programı kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından toplanan verilerin çözümlenmesinde betimleyici veri analizi (yüzde-frekans tabloları, aritmetik ortalama, standart sapma), ikili korelasyon, Mann-Whitney U testi analizleri yapılmış ve bu analizlerden elde edilen bulgu ve sonuçlar değerlendirilmiştir.

Bulgular

Politik Okuryazarlık Ölçeği Maddelerine İlişkin Betimsel Veriler

Tablo 3. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının puan ortalamaları en yüksek olan maddeler

Boyut	Madde	\bar{X}
Politik Bilgi Boyutu	M 10 Egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğunu bilirim	4,64
Politik Farkındalık Boyutu	M 17 Demokratik toplumlarda düşünce özgürlüğünün olması gerektiğinin farkındayım	4,64

Tablo 3 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının puan ortalamaları en yüksek olan madde ve alt boyutu: Politik Bilgi Boyutu ($\bar{X}= 4,64$) “Egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğunu bilirim” maddesi ve Politik Farkındalık Boyutu ($\bar{X}=4,64$) “Demokratik toplumlarda düşünce özgürlüğünün olması gerektiğinin farkındayım” maddesi olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının puan ortalamaları en düşük olan maddeler

Boyut	Madde	\bar{X}
Politik İlgi Boyutu	M 20 Politik konular hakkında konuşmak beni mutlu eder	3,13
Politik Katılım Boyutu	M 22 Politik kampanyalara katkıda bulunmak isterim	3,14

Tablo 4 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının puan ortalamaları en düşük olan madde ve alt boyutu: Politik İlgi Boyutu ($\bar{X}= 3,13$) “Politik konular hakkında konuşmak beni mutlu eder” maddesi ve Politik Katılım Boyutu ($\bar{X}= 3,14$) “Politik kampanyalara katkıda bulunmak isterim” maddesi olarak tespit edilmiştir.

Tablo 5. Politik okuryazarlık alt boyutlarına ilişkin ortalama ve standart sapma

Alt Boyutlar	Erkek		Kadın		p
	\bar{x}	ss	\bar{x}	ss	
Politik Uzmanlık	4,06	,772	3,92	,653	,007
Politik Bilgi	4,34	,627	4,45	,551	,282
Politik Farkındalık	4,41	,530	4,53	,530	,033
Politik İlgi	3,93	,746	3,88	,687	,806
Politik Katılım	3,93	,820	3,96	,734	,999
Mann-Whitney U					

Tablo 5 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık düzeyleri ölçeğin alt boyutları bazında erkek katılımcıların politik farkındalık alt boyutu değeri ($\bar{X}=4,41$) ve kadın katılımcıların *politik farkındalık* alt boyutu değeri ($\bar{X}=4,53$) ile “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alt boyutlar ile cinsiyet arasında ikili karşılaştırmalar Mann-Whitney U testi ile yapılmıştır. Politik okuryazarlık ölçeğinin alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre Mann-

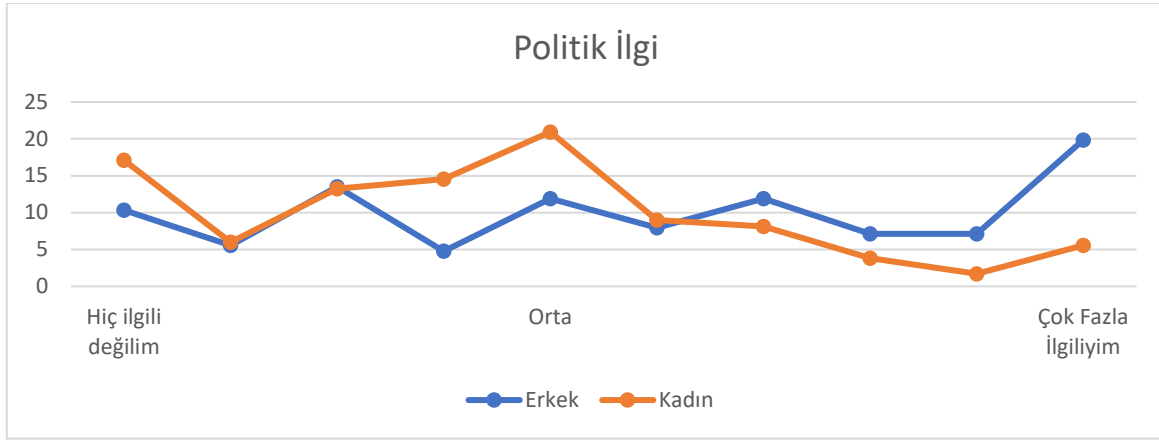
Whitney U sonucuna göre, *politik uzmanlık* alt boyutu ($p=,007$) ve *politik farkındalık* alt boyutu ($p=,033$) sonucu ile cinsiyet ile bu iki alt boyut arasında anlamlı farklılık vardır.

Tablo 6. *Politik ilgi ile politik okuryazarlık ölçeği arasındaki korelasyon*

	n	\bar{x}	ss	r	p
Politik İlgi	360	4,960	2,770	0,541	<0,001
Politik Okuryazarlık Ölçeği	360	4,160	0,516		

Tablo 6 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık düzeyleri ile politik ilgi arasında anlamlı bir ilişkinin varlığının tespit edilmesi amacıyla yapılan ikili korelasyon analizi sonucunda, politik okuryazarlık düzeyi ile politik ilgi arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkinin varlığını göstermektedir ($r=0,541$, $p<0,001$).

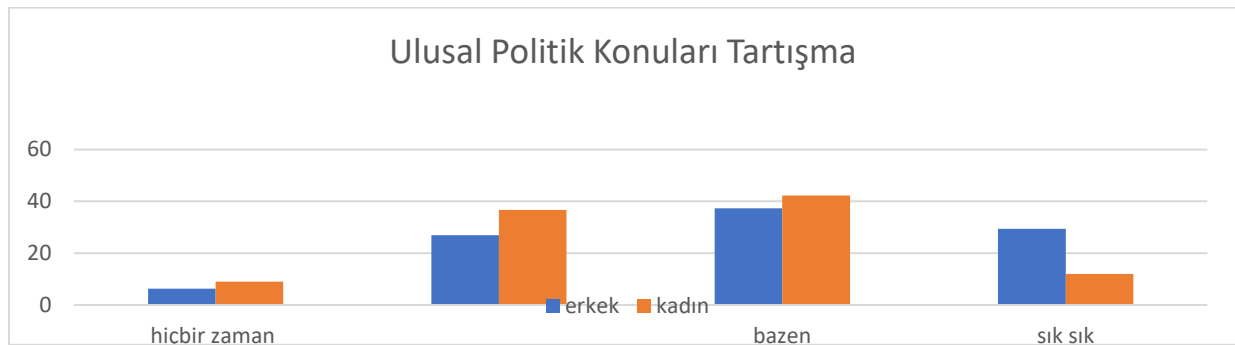
Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Politikaya Olan İlgilerinin Ağırlıklı Dağılımı

Şekil 1. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politikaya olan ilgilerinin ağırlıklı dağılım şekli

Şekil 1’ de görüldüğü üzere araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politikaya ilgileri ağırlıklı dağılımı kadın katılımcılarda % 17 oranı ile “Hiç İlgili Değilim”, % 21 oranı ile “Orta Düzeyde İlgiliyim”, % 6 oranı ile “Çok Fazla İlgiliyim” şeklinde sonuçlanırken, erkek katılımcılarda politikaya olan ilgi dağılımı ise % 10 oranı ile “Hiç İlgili Değilim”, % 12 oranı ile “Orta Düzeyde İlgiliyim”, % 20 oranı ile “Çok Fazla İlgiliyim” şeklinde sonuçlanmıştır.

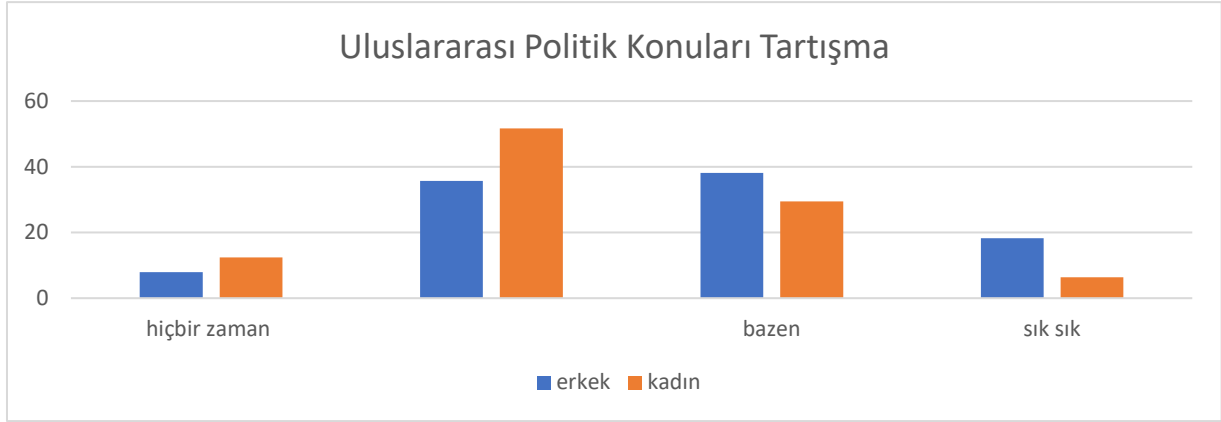
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Ulusal Ve Uluslararası Politik Konuları Tartışma Sıklığına İlişkin Bulgular ve Yorum

Grafik 1. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ulusal politik konuları tartışma sıklığına ilişkin bulgular

ve yorum

Grafik 1 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ulusal politik konuları tartışma sıklığı, erkek katılımcılarda “sık sık” kadın katılımcılarda ise “bazen” şeklinde sonuçlanmıştır.

Grafik 2. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının uluslararası politik konuları tartışma sıklığına ilişkin bulgular ve yorum

Grafik 2 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının uluslararası politik konuları tartışma sıklığı, erkek katılımcılarda “bazen” kadın katılımcılarda ise “nadiren” şeklinde sonuçlanmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık düzeylerini belirlemeyi hedefleyen bu araştırmanın bulguları ışığında şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politikaya olan ilgi düzeyleri; erkek katılımcılarda “çok fazla ilgilim” düzeyinde sonuçlanırken, kadın katılımcılarda ise orta düzeyde ilgilim şeklinde sonuçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla yüksek politik okuryazarlık düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir. Erkek katılımcıların politikaya ilgilerinin yüksek düzeyde olması sonucu literatürde örtüşmektedir. Karababa ve Biricik (2022) çalışmalarında politikaya ilgi düzeylerinin erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla istatistiksel olarak yüksek ortalamaya sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Tarhan (2015) tarafından yapılan çalışmada erkek katılımcıların kız katılımcılara göre politik okuryazarlık hakkında daha fazla ilgili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Akhan (2013) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politikaya karşı ilgilerinin erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit etmiştir. Dursun (2007) çalışmasında erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre siyasete daha fazla ilgili olduğunu tespit etmiştir. Ancak Çalışkan, Ekerbiçer ve Güdek (2023) yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre politik okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını tespit etmişlerdir. Bu sonuca benzer bir sonuca ulaşan Faiz (2016) çalışmasında politika düzeylerinin öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile arasında bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşarak araştırma sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar araştırmanın bu sonucu ile örtüşmemektedir. Sonuç olarak bakıldığında erkeklerin politikaya ilgilerinin kadınlardan daha yüksek olduğu göstermektedir. Bu durumun toplumsal yapının, ataerkil yaşam şartlarının vb. durumların politikaya ilgi üzerinde bir etkisinin olduğunu göstermektedir.

Politik okuryazarlık ölçeği maddelerine ilişkin betimsel verileri sonucunda, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının puan ortalamaları en yüksek olan madde ve alt boyutu: Politik Bilgi Boyutu, (\bar{X} = 4,64) “Egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğunu bilirim” ve Politik Farkındalık Boyutu, (\bar{X} = 4,64)

“Demokratik toplumlarda düşünce özgürlüğünün olması gerektiğinin farkındayım” olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik bilgi ve politik farkındalık bakımından ortalama değerleri kesinlikle katılıyorum likert değerine denk gelmektedir. Politik okuryazarlık ölçeği maddeleri arasında bu iki maddenin yüksek ortalamaya sahip olması; sosyal bilgiler öğretmen adaylarının egemenlik kavramının millete ait olduğunun ve demokratik bir toplumda düşünce özgürlüğünün olması gerektiği yönünde bilince sahip olduklarını göstermektedir. Ayrıca sosyal bilgiler öğretmen adaylarının puan ortalamaları en düşük olan madde ve alt boyutu: Politik İlgi Boyutu ($\bar{X}= 3,13$) “Politik konular hakkında konuşmak beni mutlu eder” maddesi ve Politik Katılım Boyutu ($\bar{X}= 3,14$) “Politik kampanyalara katkıda bulunmak isterim” maddesi olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik ilgi ve politik katılım bakımından ortalama değerleri katılıyorum likert değerine denk gelmektedir. Politik okuryazarlık ölçeği maddeleri arasında bu iki maddenin düşük ortalamaya sahip olması; sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik konular hakkında konuşmaktan ve politik kampanyalara katkıda bulunma konusunda çokta istekli bakmadıkları hakkında yorumlanabilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ulusal politik konuları tartışma sıklığı, erkek katılımcılarda “sık sık” kadın katılımcılarda ise “bazen” şeklinde sonuçlanmıştır. Bu sonuç doğrultusunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ulusal politik konuları çok sık tartıştıkları şeklinde yorumlanır. Ulusal politik konuları tartışma konusunda ulaşılan bu sonuç literatürle örtüşmektedir. Örneğin, Faiz ve Dönmez (2019) öğretmen adaylarının ulusal konularda tartışma sıklıklarının bilgi, beceri ve davranışa sahip olan gruplarda daha çok olduğu sonucuna ulaşmıştır. Demir (2019) araştırmasına katılan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ulusal meseleleri ilgilendiren politik konuları bazen tartıştıkları sonucuna ulaşmıştır. Çınar (2019) coğrafya lisans öğrencileri ile yaptığı çalışmasında ulusal politik konuları tartışma sıklığı bakımından her zaman ve bazen tartışan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık tespit etmiştir. Kuş (2014), çalışmasında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ulusal politik konuları tartıştıklarını ifade etmiştir. Ulaşılan bu sonuçlar doğrultusunda öğretmen adaylarının ulusal politik konularda tartışmaları onları politik okuryazarlık açısından algılarının arttığını, bu konuda bilinçlendiklerini ifade etmektedir. Öğretmen adaylarının ulusal politik konularda tartışmalara katılmadığını literatürce destekleyen çalışmalar da mevcuttur. Cender (2023) çalışmasında gençlerin %60’ının ulusal politik konuları okulda öğretmenleri ile “asla” tartışmadığı sonucuna ulaşmıştır. Karababa ve Biricik (2022) çalışmalarında katılımcıların politik sorunlar hakkında tartışmalara katılma düzeylerinin %45,3 oranı ile “hiç” cevabı verdiklerini tespit etmiştir. Kuş (2013) ilköğretim öğrencilerinin demokrasi algılarını incelediği çalışmasında, öğrencilerin ulusal konularda öğretmenleri ile okulda/ sınıf içinde tartışmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda öğretmen adaylarının politik okuryazarlık konusunda ulusal politik konular hakkında da bilgi sahibi olması gerekmektedir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının uluslararası politik konuları tartışma sıklığı erkek katılımcılarda “bazen” kadın katılımcılarda ise “nadiren” şeklinde sonuçlanmıştır. Bu durum katılımcıların uluslararası politik konuları çok sık tartışmadıklarını göstermektedir. Literatür incelendiğinde bu sonuçla örtüşen çalışmalar yer almaktadır. Örneğin; Cender (2023) çalışmasında gençlerin %39’ unun aile bireyleri ile ve %36’ sının arkadaşları ile uluslararası politik konuları nadiren tartıştıklarını tespit etmiştir. Demir (2019) çalışmasında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının uluslararası konuları %38,7 nadiren tartıştıkları sonucuna ulaşmıştır. Faiz (2016) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset okuryazarlık durumları çalışmasında, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının

uluslararası konuları tartışma sıklıklarını nadiren ve bazen olarak tespit etmiştir. Kuş ve Çetin (2014) ilköğretim öğrencilerinin demokrasi algılarını incelediği çalışmalarında, öğrencilerin %78' inin uluslararası politik konular hakkında öğretmenleri ile nadiren ya da hiç tartışmadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Bu bilgiler doğrultusunda uluslararası politik konular hakkında tartışma sıklığının düşük olması politik okuryazarlık açısından bilgilerinin ve farkındalıklarının da bu yönde düşük olduğunu ifade etmektedir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlar genel olarak ele alındığında, araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık ilgi düzeylerinin erkek katılımcılarda çok fazla ilgiliyim, kadın katılımcılarda ise orta düzeyde ilgiliyim şeklinde sonuçlanmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının puan ortalamaları en yüksek olan madde ve alt boyutu: Politik Bilgi Boyutu, “Egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğunu bilirim” ve Politik Farkındalık Boyutu, “Demokratik toplumlarda düşünce özgürlüğünün olması gerektiğinin farkındayım” olarak tespit edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ulusal politik konuları tartışma sıklığı, erkek katılımcılarda “sık sık” kadın katılımcılarda ise “bazen” şeklinde sonuçlanmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının uluslararası politik konuları tartışma sıklığı erkek katılımcılarda “bazen” kadın katılımcılarda ise “nadiren” şeklinde sonuçlanmıştır.

Kaynakça

- Akhan, O. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politika bilimine yönelik eğilimlerinin belirlenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 37-6.
- Altay, N. (2020). Ortaokul sosyal bilgiler ders kitaplarının beceriler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (41), 276-297.
- Badlan, K. (2016). *Explorations into young people's political literacy*. Anglia Ruskin University, Cambridge, United Kingdom.
- Canbaba, Z. (2020). Kitap incelemesi: Sosyal bilgilerde beceri eğitimi. *Uluslararası Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 34-39.
- Cender, G. (2023). *Gençlerin dijital ortamlarda siyasal katılımları*. (Yüksek Lisans Tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Christensen, L. M. Johnson, R. M. ve Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz*. Ankara: Anı.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (4. Baskı). USA: Pearson Education Inc.
- Çakmak, E. (2013). Kil tabletten-tablet bilgisayara okuryazarlık. İçinde. (Ed.) Gençtürk E. ve Karatekin, K. *Sosyal Bilgiler İçin Çoklu Okuryazarlık*. Ankara: Pegem.
- Çalışkan, H., Ekerbiçer, E. ve Güdek, M. (2023). Öğretmen adaylarının politik okuryazarlık beceri düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 7(1), 1-14.
- Çelik, A., ve Kamış, E. (2019). Sosyal bilgiler dersi öğretim programının öğrenme alanı-beceri ilişkisi bağlamında değerlendirilmesi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 391-410.
- Çelik, Y. (2021). Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan bazı becerilerin kazandırılmasına yönelik öğretmen görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 733-765.
- Çınar, M. (2019). *Coğrafya lisans öğrencilerinin politik okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dağ, N., ve Koçer, M. (2019). Türkiye’de politik okuryazarlık. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19), 2150-2175.
- Davies, I. Mizuyamam, M. Ikeno, N. Parmenter, L. & Mori, C. (2013). Political literacy in japan and england. *Citizenship. Social and Economics Education*, 12(3), 163-173.
- Demir, A. G. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset okuryazarlık durumları (İnönü Üniversitesi Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Dursun., D. (2007). *Ortaöğretim gençliğinin demokrasi düşünceleri. (Kurşunlu ve Bayramören örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Eurydice. (2012). *Avrupa’da vatandaşlık eğitimi*. Brüksel: Eğitim, İşitsel-Görsel Medya ve Kültür Yürütme Ajansı.
- Faiz, M. (2016). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset okuryazarlık durumları*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ankara.
- Faiz, M., ve Dönmez, C. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık düzeyleri. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(2), 475-501.
- Fyfe, I. (2007). Hidden in the curriculum: political literacy and education for citizenship in Australia. *Melbourne Journal of Politics*, 32, 110-134.
- Görmez, E. (2018). Güncellenen sosyal bilgiler programının politik okuryazarlık becerisi bakımından yeterliliği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (6), 109-114.
- Güneş, F. (1994). Okur-yazarlık kavramı ve düzeyleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2 (27), 499-507.
- Güneş, F. (2019). Okuryazarlık yaklaşımları. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 4(3), 224-246.
- Heron, E. & Mcmanus, M. (2003). Political literacy and the teaching of social policy. A study into the political awareness and political vocabularies of first year undergraduates. *Social Policy And Society*, 2(1), 23-32.
- İnan, S. (2021). *Siyaset okuryazarlığı*. İstanbul: Yeni İnsan.
- İnan, S., ve Tarhan, Ö. (2018). Siyasetin öğretimi ve siyaset okuryazarlığı. İçinde. (Ed.) Ersoy, A. F. ve Karaduman, H. *Sosyal Bilgilerde Güncel Okumalar 1* (ss.31-52). Ankara: Anı.

- Kara, H., ve Tangülü, Z. (2017). Sosyal bilgiler öğretim programında hukuk ve politik okuryazarlığı üzerine bir durum incelemesi. *Araştırma ve Deneyim Dergisi*, 2(1), 1-28.
- Karababa, B. ve Biricik, Y. S. (2022). Yöneten birey olmak ve politik okuryazarlık: spor bilimleri fakültesi öğrencileri üzerine bir inceleme. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 46-59.
- Kaya, B. (2013). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının vatandaşlık algıları ile politik ilgi ve katılımları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Köksal, H. ve Erol, M. (2021). Politik okuryazarlık ölçeğinin geliştirilmesi. *KEFAD*, 22(1), 444-471.
- Krosnick, J. A (1990). Expertise and political psychology. *Social Cognition*, 8, 1-8.
- Kurudayıoğlu, M. ve Tüzel, S. (2010). 21. yüzyıl okuryazarlık türleri, değişen metin algısı ve Türkçe eğitimi. *Türklük Bilimi ve Araştırmaları Dergisi*, (28), 1- 15.
- Kuş, Z. (2013). Politik okuryazarlık ve aktif vatandaşlık. İçinde. (Ed.) Gençtürk, E. ve Karatekin, K. *Sosyal bilgiler için çoklu okuryazarlık*. Ankara: Pegem.
- Kuş, Z. (2019). Politik okuryazarlık. İçinde. (Ed.) Aksoy, B. ve Akbaba, B. *Sosyal bilgilerde beceri eğitimi*. Ankara: Pegem.
- Kuş, Z. (2014), political literacy status of pre-service social studies teacher, global conference on contemporary issues in education, GLOBE-EDU 2014, Las Vegas, USA.
- Kuş, Z. Ve Çetin, T. (2014). İlköğretim öğrencilerinin demokrasi algısı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*. 14(2), 1-22.
- Lailiyah, N. Yuliyanto & M., Pradhana, G. A. (2018). Youthizen, political literacy, and social Media. *E3S Web of Conferences* 73 Book, 1-4.
- Lockyer, A. ve Crick, B. A. (2003). *Education for democratic citizenship*. Farhanm: Ashgate Publishing.
- Maitles, H., & Deuchar, R. (2006). 'We don't learn democracy, we live it!': Consulting the pupil voice in scottish schools. *Education, Citizenship and Social Justice*, 1(3), 249-266.
- MEB (2018). *İlkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar sosyal bilgiler dersi öğretim programı*, <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686SOSYAL%20B%C4%B0LG%C4%B0LER%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI%20.pdf>
- Mete, G. (2020). Okuryazarlık türleri ve 2023 eğitim vizyonu belgesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 6(22), 109-120.
- Ovais, R. (2007). *Facilitating teachers' understanding and teaching of critical thinking as a way to develop students' political literacy*. (Unpublished master's thesis). Aga Khan University, Karachi, Pakistan.
- Pallares, C. (2009). *Educational levels and political literacy: the case of adults enrolled in the INEA Program In El Paso, Texas*. (Master of Arts Thesis). University Of Texas, El Paso, USA.
- Patton, Q. M. (2014) *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev Ed. Bütün, M. ve Demir, S. B). Ankara: Pegem.
- Tarhan, Ö. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlığa ilişkin görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(9), 649-669.
- Tural, A. ve Duman, B. (2019, Nisan 18-21). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı'nın okuryazarlık becerileri açısından incelenmesi [Sözlü özet bildirisi]. 3. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi*, Muğla, Türkiye.
- Türk Dil Kurumu, (2021). *Büyük Türkçe sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yarnall, L. G. (2002). *Getting A Read On American Politics: Strategies For Improving 12th Graders' Political Literacy Skills*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). University Of California, Los Angeles, USA.
- Yavuz Ü. ve Ay T. (2016). Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde okuryazarlık becerilerini kazandırmaya yönelik gerçekleştirdikleri uygulamalar. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 6(2), 31-63.

BİYOĞRAFİK NOTLAR

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazar 1: %100

Araştırma tek yazarlı gerçekleştirilmiştir.

Çatışma Beyanı

Araştırma tek yazarlı gerçekleştirildiği için çatışma beyanı bulunmamaktadır.